

Akty Stanu Cywilnego

Zarys tematu

Anna Maciąg

Zakład Prawa Administracyjnego
Instytut Nauk Administracyjnych

<http://administratywistka.pl>

Podstawa prawna:

ustawa z dnia 28 listopada 2014 r.
- Prawo o aktach stanu cywilnego

Najważniejsze pojęcia

1. Stan cywilny

Stanem cywilnym jest sytuacja prawna osoby wyrażona przez cechy indywidualizujące osobę, kształtowana przez zdarzenia naturalne, czynności prawne lub orzeczenia sądów, lub decyzje organów, stwierdzona w akcie stanu cywilnego.

- zdarzenia naturalne: urodzenie i zgon;
- czynności prawne: zawarcie małżeństwa, uznanie ojcostwa, oświadczenie rodziców o wyborze imienia i jego zmianie, o powrocie do nazwiska po rozwiązaniu małżeństwa itp.
- orzeczenia sądowe: orzeczenia: o ustaleniu bądź zaprzeczeniu ojcostwa, o zaprzeczeniu i ustaleniu macierzyństwa, o ustaleniu bezskuteczności uznania ojcostwa, o ustalaniu treści aktu urodzenia dziecka nieznanych rodziców, o unieważnieniu lub rozwiązaniu małżeństwa, o ustaleniu nieistnienia małżeństwa, o uznaniu za zmarłego lub stwierdzeniu zgonu;
- decyzja administracyjna: nazwisko i imię.

2. Rejestracja stanu cywilnego

Rejestracji stanu cywilnego dokonuje się w rejestrze stanu cywilnego w formie aktów stanu cywilnego.

Rejestracja stanu cywilnego jest wykonywana przez gminy w urzędach stanu cywilnego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

3. Rejestr stanu cywilnego

Rejestr stanu cywilnego jest prowadzony przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, w systemie teleinformatycznym.

Wpisu w rejestrze stanu cywilnego dokonuje kierownik urzędu stanu cywilnego lub zastępca kierownika urzędu stanu cywilnego.

Dostęp do rejestru stanu cywilnego mają minister właściwy do spraw informatyzacji, minister właściwy do spraw wewnętrznych, kierownik urzędu stanu cywilnego, zastępca kierownika urzędu stanu cywilnego oraz w zakresie sprawowanego nadzoru - wojewoda.

4. Akt stanu cywilnego - ASC

Aktem stanu cywilnego jest wpis o urodzeniu, małżeństwie albo zgonie w rejestrze stanu cywilnego wraz z treścią późniejszych wpisów wpływających na treść lub ważność tego aktu.

Akt stanu cywilnego jest sporządzony z chwilą dokonania wpisu o urodzeniu, małżeństwie albo zgonie w rejestrze stanu cywilnego.

Akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych; ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym.

Forma działania administracji publicznej

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego innych niż akty stanu cywilnego dokonuje się w formie decyzji administracyjnej albo czynności materialno-technicznej.

Odmowa dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego następuje w formie decyzji administracyjnej.

5. Akt zbiorowe rejestracji stanu cywilnego

Dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktu stanu cywilnego lub dokumenty złożone po sporządzeniu aktu stanu cywilnego stanowiące podstawę do dołączenia wzmianki dodatkowej do aktu stanu cywilnego lub stanowiące podstawę zamieszczenia przypisku przy innych aktach stanu cywilnego stanowią akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego.

W aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego gromadzi się dokumenty, które nie podlegają zwrotowi. Na wniosek osoby, która przedkłada zagraniczny dokument stanu cywilnego, można wydać ten dokument, po uprzednim sporządzeniu kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez *kierownika urzędu stanu cywilnego, jeżeli wnioskodawca nie ma możliwości ponownego uzyskania tego dokumentu.*

Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są gromadzone w rejestrze stanu cywilnego, jeżeli zostały sporządzone w formie dokumentu elektronicznego. W rejestrze mogą być gromadzone akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego jako odwzorowanie cyfrowe lub może być zamieszczany opis tych dokumentów.

Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego

Kierownik USC

Kierownikiem urzędu stanu cywilnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

W okręgach liczących poniżej 50 000 mieszkańców wójt **zatrudnia** zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego oraz może zatrudnić inną osobę na stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego.

W okręgach liczących powyżej 50 000 mieszkańców wójt **zatrudnia** inną osobę na stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego oraz może zatrudnić zastępcę lub zastępców kierownika urzędu stanu cywilnego.

Na stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego oraz zastępcy kierownika urzędu stanu cywilnego może być zatrudniona osoba, która:

- 1) ma obywatelstwo polskie, pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) posiada:
 - 1) a) dyplom ukończenia wyższych studiów prawniczych lub administracyjnych potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego magistra lub,
 - 2) b) dyplom potwierdzający ukończenie wyższych studiów prawniczych lub administracyjnych za granicą, albo uznany za równoważny polskiemu dyplomowi potwierdzającemu uzyskanie tytułu zawodowego,
 - 3) dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego magistra i świadectwo ukończenia studiów podyplomowych w zakresie administracji;
- 4) posiada łącznie co najmniej trzyletni staż pracy na stanowiskach urzędniczych w urzędach lub w samorządowych jednostkach organizacyjnych, w służbie cywilnej, w urzędach państwowych lub w służbie zagranicznej, z wyjątkiem stanowisk pomocniczych i obsługi.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego są dokonywane przez kierownika urzędu stanu cywilnego lub zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego.

Uprawnienia i obowiązki kierownika urzędu stanu cywilnego przysługują i są wykonywane również przez zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego.

Kierownik urzędu stanu cywilnego może upoważnić pisemnie pracownika urzędu stanu cywilnego do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego, [...]. Zastępca kierownika urzędu stanu cywilnego nie może upoważnić pisemnie pracownika do dokonywania w/w czynności

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może upoważnić pisemnie innego pracownika do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego [...].

Właściwość miejscowa w sprawach rejestracji stanu cywilnego

Gmina jest okręgiem rejestracji stanu cywilnego.

Zgłoszenia urodzenia dokonuje się w urzędzie stanu cywilnego właściwym ze względu na miejsce urodzenia dziecka.

Zgłoszenia zgonu dokonuje się w urzędzie stanu cywilnego właściwym ze względu na miejsce zgonu albo miejsce znalezienia zwłok.

W przypadku osoby, której osobisty udział w czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego w siedzibie urzędu stanu cywilnego nie jest możliwy z powodu choroby, niepełnosprawności lub innej niedającej się pokonać przeszkody, czynności tej można dokonać w miejscu pobytu tej osoby, jeżeli pozwalają na to okoliczności.

Zmiana okręgu rejestracji stanu cywilnego może nastąpić przez ustalenie właściwości urzędu stanu cywilnego dla więcej niż jednego okręgu rejestracji stanu cywilnego lub przez ustalenie właściwości kilku urzędów stanu cywilnego w jednym okręgu rejestracji stanu cywilnego.

Jeżeli nastąpiła zmiana właściwości okręgu rejestracji stanu cywilnego, kierownikiem urzędu stanu cywilnego właściwym do dokonywania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego jest kierownik urzędu stanu cywilnego, który przejął właściwość okręgu rejestracji stanu cywilnego.

Wojewoda składa wniosek do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o zmianę okręgu rejestracji stanu cywilnego:

- 1) na wniosek gminy lub gmin;*
- 2) po zasięgnięciu opinii gminy lub gmin.*

Zawarcie małżeństwa następuje przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego wybranym przez osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo.

Zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłącających zawarcie małżeństwa w sposób określony w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, wydaje kierownik urzędu stanu cywilnego wybrany przez osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo.

Oświadczenia konieczne do uznania ojcostwa lub oświadczenia małżonków, że dziecko będzie nosić takie samo nazwisko, jakie nosi albo nosiłoby ich wspólne dziecko, oraz oświadczenie małżonka rozwiedzionego o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa, można złożyć przed wybranym kierownikiem urzędu stanu cywilnego albo konsulem.

Urodzenie oraz małżeństwo rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce urodzenia albo zawarcia małżeństwa.

Małżeństwo zawarte przed konsulem rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy.

Urodzenie oraz zgon na polskim statku morskim lub powietrznym, okręcie wojennym lub wojskowym statku powietrznym rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy.

Zgon żołnierza w czynnej służbie wojskowej i innej osoby przydzielonej do jednostki wojskowej, poległych lub zmarłych w związku z działaniami wojennymi rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy.

Zgon rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce zgonu albo miejsce znalezienia zwłok.

W przypadku stwierdzenia zgonu albo uznania za zmarłego w postępowaniu sądowym zgon rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy dla miasta stołecznego Warszawy.

Miejscem zdarzenia - miejscowość, w której nastąpiło urodzenie, zostało zawarte małżeństwo albo nastąpił zgon, albo znaleziono zwłoki.

Nazwę miejscowości zamieszcza się w akcie stanu cywilnego zgodnie z krajowym rejestrem urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz urzędowych nazw miejscowości i ich części. W przypadku zmiany nazwy miejscowości do aktu stanu cywilnego dołącza się z urzędu wzmiankę dodatkową o zmianie nazwy miejscowości.

Dziękuję za uwagę!

Anna Maciąg
Zakład Prawa Administracyjnego
Instytut Nauk Administracyjnych

<http://administratywistka.pl>